

NKÚ v roce 2016

40

kontrolních akcí

NKÚ v roce 2016

82%

míra spokojenosti s opatřeními přijatými k nápravě

NKÚ v roce 2016

104

systemových doporučení

NKÚ v roce 2016

373

opatření reagujících na kontrolní zjištění

Oblasti, kterými se NKÚ zabýval

- ✓ Podpora státu v oblasti výzkumu, vývoje a inovací
- ✓ Významné projekty eGovernmentu a efektivní veřejné správy
- ✓ Hospodaření v resortu zdravotnictví
- ✓ Investice státu v oblastech dopravy, životního prostředí a obrany
- ✓ Využití finančních prostředků z EU
- ✓ Spolehlivost údajů pro finanční řízení správců kapitol státního rozpočtu

Co vlastně je finanční řízení?

Sada otázek, na které si každý, kdo rozhoduje o použití veřejných prostředků musí odpovědět. Použití peněžních prostředků musí být vždy v souladu s principy 3E, resp. 3E a přiměřenosti.

Kdo?

Každý, kdo rozhoduje o použití veřejných peněžních prostředků

Zejména pak vedoucí orgánu veřejné správy a vedoucí zaměstnanci (z. č. 320/2001 Sb.)

Vybrané právní předpisy

- ✓ Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole)
- ✓ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla)
- ✓ Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích
- ✓ Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách (zrušeno k 1.10.2016)
- ✓ Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek

Vymezení zásad 3E (320/2001 Sb.)

- ✓ § 2 písm. m), n), o)
- ✓ **Hospodárnost:** použití veřejných prostředků k zajištění stanovených úkolů s co nejnižším vynaložením těchto prostředků, a to při dodržení odpovídající kvality plněných úkolů
- ✓ **Efektivnost:** použití veřejných prostředků, kterým se dosáhne nejvýše možného rozsahu, kvality a přínosu plněných úkolů ve srovnání s objemem prostředků vynaložených na jejich plnění
- ✓ **Účelnost:** použití veřejných prostředků, které zajistí optimální míru dosažení cílů při plnění stanovených úkolů

Vymezení zásad 3E (320/2001 Sb.)

- ✓ § 4 Hlavní cíle finanční kontroly
 - odst. 1 písm. d)
 - Hlavními cíli finanční kontroly je prověřovat ... **hospodárný, účelný a efektivní výkon veřejné správy.**
 - odst. 2
 - Pokud nejsou kritéria pro hodnocení hledisek uvedených v odstavci 1 písm. d) stanovena právními předpisy, technickými nebo jinými normami, musí být předem stanovena vedoucím orgánem veřejné správy, a to na základě objektivně zjištěných skutečností.

Vymezení zásad 3E (320/2001 Sb.)

- ✓ § 25 Povinnosti vedoucího orgánu VS a vedoucích zaměstnanců
 - (1) Vedoucí orgánu veřejné správy je v rámci své odpovědnosti povinen v tomto orgánu zavést a udržovat vnitřní kontrolní systém, který
 - a) vytváří podmínky pro **hospodárný, efektivní a účelný výkon** veřejné správy,
 - b) je způsobilý včas zjišťovat, vyhodnocovat a minimalizovat ... rizika ... vznikající v souvislosti s **plněním schválených záměrů a cílů** orgánu veřejné správy, ...
 - (2) Ke splnění povinností podle odstavce 1 vedoucí orgánu veřejné správy vymezí postavení a působnost ... organizačních útvarů, vedoucích a ostatních zaměstnanců, aby zajistil fungování **řídící kontroly a interního auditu** ...
 - e) zajistí **hospodárné, efektivní a účelné** využívání veřejných prostředků v souladu se zásadami spolehlivého řízení ...

Co dělá NKÚ?

- ✓ § 4 odst. 1 zákona č. 166/1993 Sb.
- Při kontrole Úřad prověřuje, zda kontrolované činnosti jsou v souladu s právními předpisy, přezkoumává jejich věcnou a formální správnost a posuzuje, zda jsou **účelné, hospodárné a efektivní**.

AV jako nástroj pro hodnocení

- ✓ Žádný právní předpis nestanoví konkrétní přesná kritéria
- ✓ Co je a co není hospodárné?
- ✓ Co je a co není účelné?
- ✓ Co je a co není efektivní?

- ✓ Kontrolní standardy NKÚ (zejm. 300)
 - Objektivní hodnocení, spolehlivost výsledků, odborný úsudek
 - Vymezení principů 3E
 - AV zahrnuje analýzy podmínek, které mají dát záruku, že principy 3E budou prosazovány (správná rozhodnutí, postupy, zajišťování výsledků ...)

Jednotné inkasní místo

- ✓ 3,5 miliardy korun
- ✓ Jednotné inkasní místo nevzniklo
- ✓ Finance se použily na nesouvisející výdaje
- ✓ Správa daní a pojistného se nezjednodušila
- ✓ ČR má jednu z nejvyšších délek administrace daňových povinností

Neefektivnost

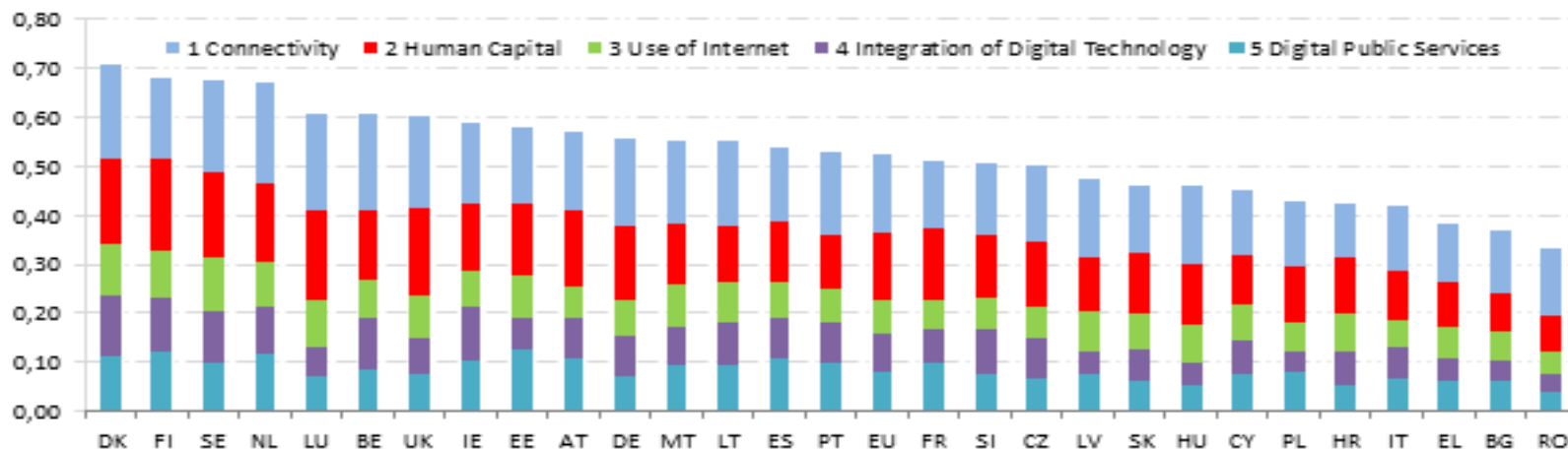
Efektivní veřejná správa a eGovernment

EGDI pořadí	2005	2008	2010	2012	2014	2016
Česká republika	29	25	33	46	53	50

Pozn.: 193 hodnocených států.

Zdroj: OSN.

Digital Economy and Society Index (DESI) 2017 ranking

Efektivní veřejná správa a eGovernment

Co brání zlepšení?

- ✓ Nízká míra koordinovaného rozvoje IS, jehož důsledkem je složitá a nákladově náročná architektura
- ✓ Dílčí i systémové chyby na úrovni projektového řízení, a to včetně jeho strategické a koncepční úrovně
- ✓ Neúčelné, neefektivní či nevhodné výdaje, způsobené chybami při zjišťování reálných potřeb řešení informační podpory;
- ✓ Časté prodlužování doby vývoje a implementace nových řešení informační podpory oproti závazným harmonogramům projektů

NEN

- ✓ Vybudování a provoz Národního elektronického nástroje (NEN): 230 milionů korun
- ✓ Očekávaná roční úspora: 5 miliard korun
- ✓ Zadavatele jej využívaly jen minimálně
- ✓ MMR neiniciovalo povinné používání nástroje NEN

Neefektivnost/Neúčelnost

Doprava

- ✓ Nízká úroveň řídicí a kontrolní činnosti odpovědných orgánů
- ✓ Nekvalitní příprava staveb
- ✓ Nedostatky v zadávacích řízeních
- ✓ Nedostatečné vyhodnocování opodstatněnosti předpokládaných nákladů a technických řešení
- ✓ Odchytky od cenových normativů a rozdíly mezi předpokládanými a skutečnými náklady

Neefektivnost/Neúčelnost

Centrální nákup

- ✓ Pořizování PHM v množství, které překračovalo kapacitu vlastních úložišť, tzn. nenakupoval PHM průběžně, jak předpokládaly každoročně uzavírané RS, ale pořizoval koncem roku zásoby, které uhradil jednorázově a které přebíral postupně
- ✓ Nepřesnost odhadů do RS. Nepřesnost odhadů u tří ze sedmi nejpočetnějších položek přesahovala úroveň 70 %. Tato nepřesnost ovlivnila ekonomickou výhodnost realizovaných nákupů

Nehospodárnost

Řídicí kontrola

- ✓ Předběžná řídicí kontrola před vznikem závazku nebyla provedena. Vnitřní kontrolní systém v této oblasti nevytváří podmínky pro hospodárný, efektivní a účelný výkon veřejné správy
- ✓ Kupní smlouva byla uzavřena na částku vyšší, než na jakou byla provedena předběžná řídicí kontrola
- ✓ Ve výzvách k podání nabídky nebyl požadavek na rozpis jednotkových cen a následně tento rozpis nebyl ani součástí podaných nabídek; v rámci předběžné kontroly nebylo možné ověřit, zda nedošlo k neoprávněnému navýšení ceny

Nehospodárnost

Financování programů

- ✓ KO nedoložila investiční záměr ani jinou dokumentaci dokládající věcné vymezení a zdůvodnění nezbytnosti akce a jejích změn. V průběhu realizace akce zásadním způsobem změnila záměr. Konečné výdaje činily 185 % původně předpokládaných výdajů

Nehospodárnost

Funkce zřizovatele příspěvkových organizací

- ✓ KO (OSS) neřídila PO takovým způsobem, aby zajistila hospodárné vynakládání výdajů své PO
- ✓ KO ani PO neprováděli hodnocení výhodnosti a hospodárnosti u kupované služby a tak neměly informace o tom, zda dané činnosti zajišťují hospodárně. U jiné služby měla KO informace o ekonomické nevýhodnosti smluv uzavřených s vlastní PO, ale přesto s ní i nadále uzavírala nehospodárné smlouvy

Nehospodárnost

Nápravná opatření ke zjištěním NKÚ

- ✓ Dvě nakupované služby byly kontrolovány ze strany NKÚ již v roce 2008. KO neprovedla nápravná opatření, o kterých informovala vládu v rámci reakce na kontrolní zjištění z předchozí kontrolní akce NKÚ
- ✓ NKÚ proto doporučil KO přijmout adekvátní a efektivní opatření k odstranění těchto nedostatků, přičemž poukázal na potřebu věnovat pozornost pravidelnému vyhodnocování jejich účinnosti

Neefektivnost

Programové financování

- ✓ NKÚ pravidelně prezentuje kontrolní zjištění napříč kapitolami státního rozpočtu, která se vztahují k prodlužování programů, nedostatkům stanovených **parametrů a indikátorů** atd., což ukazuje na **systemové selhávání** programového financování a jeho fungování v rozporu s jeho účelem

Neúčelnost

Programové financování

- ✓ I přes vynaložení 338 mil. Kč na informační podporu systému financování programů a dotací v letech 2009–2015 neměla KO kompletní **přehled o výdajích** realizovaných prostřednictvím programového financování
- ✓ IS CEDR III a IS DotInfo EDS neposkytovaly kompletní přehled o vyplacených dotacích, EDS/SMVS neposkytoval přehled o finančních prostředcích určených pro programové financování. IS tak **nemohly plnit účel**, pro který byly vybudovány

Neúčelnost

Evropské prostředky: Smart administration

- ✓ Projekty spolufinancované z oblasti podpory 4.1 OP LZZ **nepřispěly k dosažení specifických cílů** strategie Smart Administration
- ✓ Nebyla zajištěna **podpora** zavádění a zvyšování standardů kvality projektového řízení ve veřejném sektoru a podpora kvality řízení projektů

Evropské prostředky: udržitelnost projektů

- ✓ 56 ukončených projektů, vyplaceno cca 9,3 mld. Kč
- ✓ Chybné nebo špatné nastavení podmínek udržitelnosti
- ✓ Nedodržování účelu projektu v době udržitelnosti
- ✓ Nedostatky ve využití výsledků projektu v době udržitelnosti
- ✓ U projektů s účastní peněz z evropských fondů nebyly stanoveny **žádné** povinné **monitorovací indikátory** pro měření výsledků projektů v době udržitelnosti

Je efektivní a účelné plnit podmínky udržitelnosti u projektu, jehož výsledky plní účel pouze formálně, ale reálný přínos pro společnost nenastal?

Časté chyby ve strategickém plánování a řízení

- ✓ Nepochybně analýza potřeb pro identifikaci cílů strategie
- ✓ Ve strategii chybí projekce vývoje z hlediska průběžného plnění strategie
- ✓ Strategie není rozpracována do implementačních plánů
- ✓ Strategie postrádá jasnou vazbu na potřebné zdroje a jejich vymezení v kvantitativní a kvalitativním vyjádření
- ✓ Strategie není závazným dokumentem pro danou organizaci a není řádně komunikována interně ani externě (stakeholders)
- ✓ Nejasně stanovená odpovědnost za plnění strategických a operacionalizovaných cílů a řízení rizik ovlivňujících dosažení cílů
- ✓ Strategie je statickým dokumentem, který není periodicky vyhodnocován a aktualizován

